

STARŠÍ HORIZONT BADENSKEJ KULTÚRY NA PRÍKLADE NÁLEZOV Z FINTÍC (OKR. PREŠOV)¹

Eva Horváthová^{id} – Peter Šimčík

DOI: <https://doi.org/10.31577/szausav.2024.71.2>

Keywords: Northeastern Slovakia, Lower Šariš, Eneolithic, Baden culture (BaC), settlement feature, typological-chronological analysis of pottery, radiocarbon dating

The Older Horizon of the Baden Culture on the Example of Finds from Fintice (Prešov Dist.)

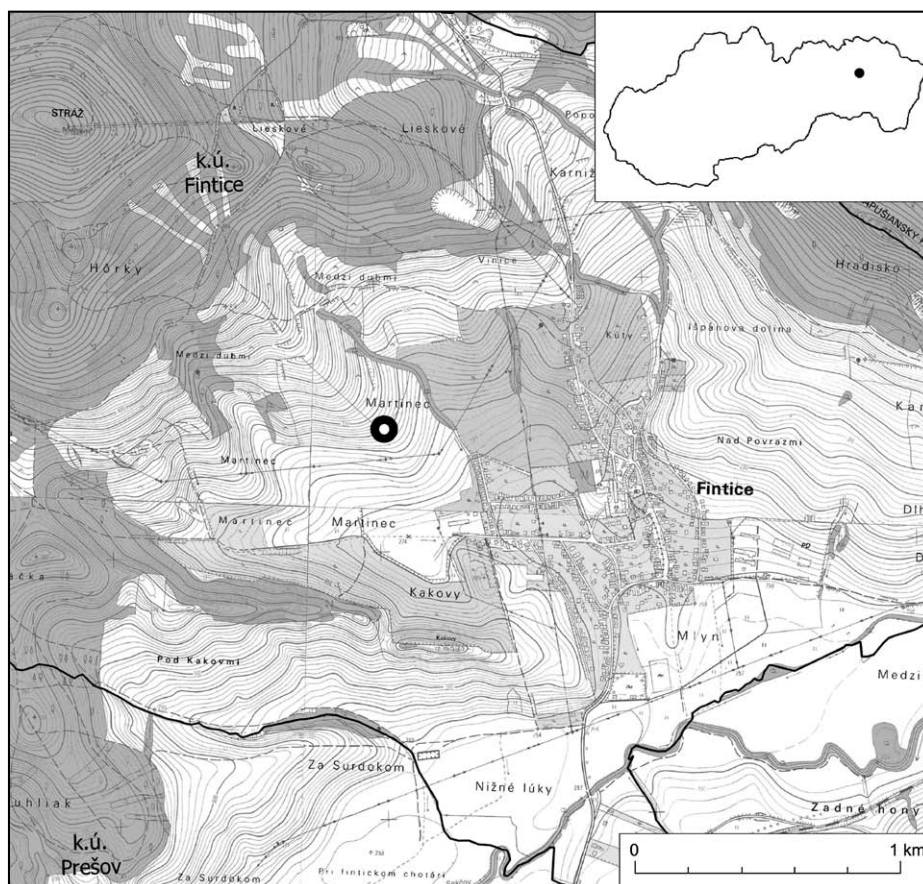
The Eneolithic finds from the village of Fintice in Eastern Slovakia represent relics close to the early settlement horizon of the Baden culture (BaC). Based on the analysis of the typological-chronological features of pottery as well as the results of absolute radiocarbon analyses, in the northeastern peripheral zone of the Baden culture complex (BaCC) in the Carpathian basin, they can be incorporated in the finds dated to the turn of stages Baden I/II or in the unidentified phase of stage Baden II. This still unspecified and very little known settlement horizon has been recognized only at several sites in the geographical area of Eastern Slovakia – in the Košická kotlina basin, in Lower Šariš and Lower Zemplín regions.

ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Za súčasného stavu výskumu sa sídliskové zóny šarišskej aglomerácie BaK zobrazujú v strednom Potorysí, konkrétne v južnej časti Šarišského podolia v dĺžke približne 14 km, ako aj v údolí dolného toku Sekčova (Malček a i. 2018, 35–37; Malček/Horváthová/Lušítková 2021, 26–34). Z tejto oblasti evidujeme 26 polôh s osídlením BaK, z ktorých 18 sa nachádza v Potorysí a ďalších osem v okolí Sekčova (Horváthová a i. 2022, 3, tab. 1). Epicentrom badenského osídlenia sa javí byť kataster mesta Prešov, obzvlášť jeho juhovýchodná mestská časť Solivar, ako aj východný až severovýchodný okraj Prešova, ktorý bezprostredne susedí s obcou Fintice. Archeologická lokalita Fintice-Martinec, nazývaná aj Fisky-Tormáš, bola súčasťou menej osídlenej sekčovskej sídliskovej zóny, pre ktorú je príznačný svažitejší terén s vyvýšenými a prirodzene chránenejšími polohami. Z tohto mikroregiónu máme k dispozícii dve rádiouhlíkové dáta, ktoré priamo súvisia s analyzovaným nálezovým celkom z Fintíc z polohy Martinec.

K najviac preskúmaným lokalitám BaK v susednom Potorysí patria sídliská v Šarišských Michaľanoch v polohe Fedelemka a v Prešove-Solivar, v polohe Chmeľové-Tichá dolina. Sériu systematických výskumov v Šarišských Michaľanoch uskutočnil S. Šiška v 60. a 70. rokoch 20. stor. Z jeho aktivít pochádzajú nálezy zo 41 zdokumentovaných sídliskových objektov BaK vrátane priekopy, ktorú z celkovej šírky ostrohu 32 m preskúmal v dĺžke 27 m (Šiška 1982, 272–275; 1983, 239–241; 1984, 210–212; 1985, 226–228; 1986a, 219–221; 1986b, 439–451; 1988, 132, 133; 1995, 47–55). Badenské sídlisko v Šarišských Michaľanoch bolo vyhodnotené s odstupom 36 rokov v širšom kontexte osídlenia makroregiónu severného Potisia (Horváthová 2010). Druhá lokalita Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina bola objavená a vo väčšom rozsahu aj skúmaná v roku 2009 (Horváthová/Lušítková 2013, 103, 104; Horváthová/Tirpák 2012, 119–130). Výskum polohy pod vedením Archeologického ústavu SAV systematicky pokračoval aj v rokoch 2010–2012 a naposledy aj v roku 2019. Získaný archeologický materiál pochádza z 34 sídliskových objektov, ku ktorým radíme aj líniu opevnenia/ohradenia osady preskúmanú v dĺžke 63,05 m (Horváthová 2020). Z Potorysia bolo vyhodnotených sedem rádiouhlíkových dát, ktoré na príklade lokalít Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina a Šarišské Michaľany-Fedelemka vymedzujú osídlenie BaK v okolí

¹ Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV 18-0276. Príspevok vznikol s podporou grantových projektov agentúry VEGA 2/0056/22 a 2/0093/24.

Obr. 1. Fintice, okr. Prešov. Výsek z mapy s vyznačením polohy Martinec skúmanej v roku 2014 spoločnosťou Triglav, s. r. o.

strednej Torysy do rozmedzia rokov 3370 cal BC–2873 cal BC (Horváthová 2015, 392; Horváthová/Zastawny 2016, 962, 963; Horváthová a i. 2022, 31). Staršie dáta pochádzajú z lokality Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina (3370 cal BC–2929 cal BC), ktorej osídlenie pravdepodobne zaniklo skôr ako osídlenie v Šarišských Michaľanoch, v polohe Fedelemka (3342 cal BC–2873 cal BC).

Z východoslovenských lokalít boli už dávnejšie známe aj staršie keramické nálezy BaK porovnateľné s keramikou boľaráskej skupiny (Šiška 1976, 98; 1997–1998, 125–133). Objavené boli na lokalitách Košice-Barca I-Begányiho mlyn (Hájek 1961, obr. 4), Košice-Barca-Svetlá IV (Bánesz 1970, obr. 1: 1–4, 7, 9, 10, 16), Belža (Budinský-Krička 1976, 54, obr. 31: 2), Dvorníky-Hradište (Miroššayová 1985, 158, obr. 59: 17–23) a Kačanov (Bánesz 1965, 770). V novodobej ére záchranných archeologických výskumov k nim postupne pribudli aj ďalšie nálezové celky, ktoré podobne ako aj tie skôr objavené pochádzajú výlučne z lokalít nachádzajúcich sa v Košickej kotline, na dolnom Šariši a dolnom Zemplíne. Ide o náleziská Seňa-Repiská (Gačková a i. 2010), Nižná Myšľa-Várhegy (Horváthová/Gašaj 2021, 199–216), Kašov-Šarkan (Gačková/Malec 2010), Trebišov-Kovaľka (Malec/Müllerová/Trnkus 2015), Prešov-Solivar-Mestský cintorín (Šebesta a i. 2015; Žák Matyasowszky a i. 2019), Veľký Šariš-Kaplnka sv. Kunhuty (Horváthová a i. 2017, 1–21) a Fintice-Martinec (Šimčík 2014). Z nich boli publikačne vyhodnotené iba nálezové celky z Nižnej Myšle-Várhegy a z Veľkého Šariša-Kaplnky sv. Kunhuty, ktoré pri zohľadnení typologicko-chronologickej analýzy keramického materiálu datujeme do prechodného boľarásko-včasnoklasického horizontu BaK (Baden I/II) a do stupňa Baden II (Horváthová a i. 2017, 1–21; Horváthová/Gašaj 2021, 199–216).

Reprezentatívny archeologický materiál z výskumov lokalít Šarišské Michaľany-Fedelemka, Prešov-Solivar-Chmeľové Tichá dolina, Prešov-Solivar-Mestský cintorín, Veľký Šariš-Kaplnka sv. Kunhuty, Seňa-Repiská, Kašov-Šarkan, Trebišov-Kovaľka, Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD, ako aj ďalších lokalít bol analyzovaný v rámci riešenia bilaterálneho poľsko-slovenského projektu zameraného na výskum transkarpatských spoločensko-kultúrnych pomerov obyvateľstva BaK v povodí hornej Visly a na slovenskom území severného Potisia v rozmedzí rokov 3300 cal BC–2900 cal BC (Zastawny/

Horváthová 2016, 253–262).² Z výsledkov projektu boli v chronologickom slede publikované nové série absolútnych rádiouhlíkových dát z východoslovenských lokalít BaK (Horváthová/Zastawny 2016, 959–966), už spomínané nálezy z Veľkého Šariša-Kaplnky sv. Kunhuty (Horváthová a i. 2017, 1–21) a mineralogicko-petrografické, archeobotanické, archeozoologické a antropologické analýzy z vybraných lokalít šarišskej aglomerácie BaK (Horváthová a i. 2022, 1–32).

Zo stručného prehľadu výskumov v sledovaných regiónoch východného Slovenska (Košická kotlina, Zemplín, Šariš) je zjavné, že od zverejnenia príspevku S. Šišku (1997–1998) boli téme výskytu keramiky s „bolerázoidnými“ znakmi venované iba dve štúdie. O to vzácnejšie je zverejnenie náleзов tejto kategórie z lokality Fintice-Martinec, ktorá je na východnom Slovensku zároveň najsevernejšie situovanou lokalitou s výskytom archaickej keramiky BaK.

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O LOKALIZOVANÍ NÁLEZISKA

Obec Fintice sa nachádza v okrese Prešov na severovýchodnom okraji Šarišskej vrchoviny. Jej kataster sa rozprestiera na pravom brehu rieky Sekčov, ktorá preteká rozhraním dvoch geomorfologických celkov Spišsko-šarišského medzihoria a Košickej kotliny. Chotár obce má v južnej časti slabo zvlnený pahorkovitý reliéf, ktorý na severe prechádza do vrchoviny. Fintice hraničia na západnej strane s mestom Veľký Šariš, na severnej strane s obcami Terňa a Záhradné, na východnej až juhovýchodnej strane s obcou Kapušany a z juhu až juhozápadu susedia s mestom Prešov. Poloha Martinec sa nachádza vo východnej časti katastra obce na úpätí Šarišskej vrchoviny (obr. 1). Jej nadmorská výška v mieste preskúmaného objektu 3 BaK dosahuje 308 až 309 m. Geologické zloženie chotára vytvárajú uloženiny mladších trefohôr, centrálno-karpatský flyš a sopečné horniny ako ryolity, ryolitové horniny a tufity. Prekryté sú nivnými illimerizovanými hnedozemnými a menej hnedými lesnými pôdami.

HISTÓRIA ARCHEOLOGICKÉHO VÝSKUMU V OBCI DO ROKU 2014

Cielené prospektorské aktivity v Šarišskom regióne medzi prvými, od začiatku 50. rokov 20. stor., realizovali F. Blahuta a J. Repčák. S obcou Fintice sa spájajú aj nimi monitorované polohy Hradný vrch (Várhegy) a Griblovec, s doloženým osídlením v epoche neolitu (bukovohorská kultúra), eneolitu (kultúra Nyírség-Zátin), v mladšej dobe bronzovej a vo včasnom stredoveku (Blahuta 1959, 5, 11; Budinský-Krička 1950; 1961, 359; 1986, 67; Budinský-Krička/Mačala 1990, 42; Čaplovič/Slivka 1983, 73). Na prelome druhého a tretieho milénia sa v chotári obce, v polohách Košariská I a Košariská II, uskutočnil medzinárodný zisťovací výskum vyvolaný partnerskou spoluprácou Katedry všeobecných dejín Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a Archeologického inštitútu Jagellonskej univerzity v Krakove. Cieľom výskumu bolo preskúmať a zdokumentovať miesto a okolie deštruovaného neolitického objektu skupiny Tiszadob, ktorý v roku 1998 objavil G. Trus (Vizdal 2000, 153). V polohe Košariská I boli v roku 2001 odkryté dve sondy. Ich rozmery dosahovali 10 × 9 m a 1,5 × 3,5 m. V jednej z nich sa nachádzala sídlisková jama skupiny Tiszadob vyplnená precízne uloženými kameňmi väčších rozmerov. Asi 400 m západným smerom od zmienenej objektu, v polohe Košariská II, boli vyhlbené ďalšie tri sondy. Rozmery každej z nich dosahovali 3 × 2 m. V jednej z nich sa v nepravidelných zoskupeniach koncentrovali zvieracie a ľudské kosti spolu s veľkým počtom kameňov (Nowak/Vizdal 2002, 144, 145). V rokoch 1998 až 2005 G. Trus objavil v katastri obce aj ďalšie archeologické lokality v polohách Vinice, Adagase (intravilán) a Pri mlyne. Nálezy z polôh Vinice a Adagase posúdil M. Vizdal a priradil ich k nálezom BaK. Materiál z polohy Pri mlyne možno podľa jeho odhadu taktiež spájať s eneolitickým osídlením (Šimčík 2014, 6).

Nové informácie o osídlení Fintíc v mladšej a neskorej dobe kamennej priniesli aj investičné výskumy Archeologickej spoločnosti Triglav, s. r. o. Menovaná spoločnosť v polohe Martinec, pri výstavbe technickej vybavenosti územia Fisky-Tormáš, preskúmala dva sídliskové objekty bukovohorskej kultúry (Šimčík/Švaňa 2016) a jeden sídliskový objekt BaK (Šimčík 2014). Objekt bukovohorskej kultúry zdokumentovala spoločnosť Triglav, s. r. o., aj v rámci ďalšieho výskumu na stavbe rekonštrukcie sýpky fintického kaštieľa (Šimčík 2015). V prezentovanej štúdii sa zameriavame výlučne na vyhodnotenie náleзов a náleзовých

² Projekt NCN 2013/09/B/HS3/03401.

Obr. 2. Fintice-Martinec. Výsek situačného plánu archeologického výskumu z roku 2014 s vyznačením polohy objektu 3.

situácií rozpoznaných počas výskumu objektu 3 v polohe Martinec, ktorý v roku 2014 zdokumentoval spoluautor príspevku P. Šimčík.

ARCHEOLOGICKÝ VÝSKUM V ROKU 2014

V prvej etape výskumu pozostávali počiatočné terénne práce z obhliadok líniových stavebných výkopov. V blízkosti niektorých z nich bolo pomocou mechanizmu vyhlbených dovedna dvadsaťpäť archeologických sond (Šimčík 2014, 12). V sondách III a XXIV sa nachádzali dva stredoveké objekty (obj. 1, 4). V sonde VI sa vyskytla kolová jama bez nálezov a na inom mieste v sonde XI bola takmer v celom rozsahu preskúmaná sídlisková jama (objekt 3) z obdobia stredného eneolitu obsahujúca nálezy BaK (obr. 2).

KATALÓG

Opis nálezovej situácie

Objekt 3 bol rozpoznaný v profile líniového stavebného výkopu zasahujúceho do rozhrania parciel A1168/64 a 1168/96. Na uvedenom mieste bola ex post vyhlbená sonda XI, v ktorej sa po odstránení ornice odkryl takmer celý pôdorys zahĺbeného archeologického objektu. Asymetrický objekt bol meto-

dicky skúmaný na štvrtiny s ponechaním kontrolných blokov. Jeho výplň tvorila hlinito-ílovitá vrstva hnedej farby. V juhovýchodnej časti objektu sa nachádzal zhluk lomových kameňov väčších rozmerov. Kamene prekryvali plytkú priehlinu oválneho tvaru vyplnenú uhlíkmi, prepálenými zvieracími kosťami, črepami, fragmentom kamennej sekerky, drobnými úštepami a kúskami mazanice. Dno objektu bolo nepravidelne terasovito členité, pričom zasahovalo aj do úrovně ílovito-štrkovitého podlažia (tab. I: 1, 2). Rozmery objektu: dĺ. 7,29 m, š. 5,22 m, hĺ. 0,10–0,61 m.

Opis vyobrazených nálezov

1. Čiastočne rekonštruovaná nádoba s mierne rozšíreným hrdlom a zaobleným telom. Zachovala sa v podobe štyroch fragmentov, ktoré od dolnej časti hrdla až nadol zdobia zvislé až mierne šikmé kanelúry. Na vnútornej aj vonkajšej strane keramiky sa miestami zobrazuje tenká vrstva hlinky hnedej farby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: odtiene sivej a sivohnedej. Zachované rozmery: š. 13,6 cm; v. 12,6 cm. Inv. č. 9 (tab. I: 3).
2. Fragment miniatúrnej lyžičky s ulomenou rukoväťou kruhového prierezu. Bez výzdoby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: svetlohnedá. Zachované rozmery: max. dĺ. 5,3 cm; max. š. 3,5 cm. Inv. č. 20 (tab. I: 4).
3. Fragment z hrdla väčšej tenkostennej nádoby. Bez výzdoby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina s prímiesou drobných kúskov prepálenej hliny. Farba: sivá. Inv. č. 9 (tab. I: 5).
4. Fragment kamennej sekerky. Materiál: pieskovec až prachovec. Inv. č. 22 (tab. I: 6).
5. Fragment páškového zvislo prežliabnutého ucha. Bez výzdoby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: svetlohnedá. Inv. č. 19 (tab. II: 1).
6. Tri plastické výčnelky z tiel nádob. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: terakotová. Inv. č. 19 (tab. II: 2–4).
7. Fragment praslena bikónického tvaru. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: hnedá. Inv. č. 19 (tab. II: 5).
8. Fragment páškového výrazne zvislo prežliabnutého ucha typu ansa lunata. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: hnedá. Inv. č. 19 (tab. II: 6).
9. Fragment z tela šálky s ulomeným páškovým uchom. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: sivohnedá. Inv. č. 8 (tab. II: 7).
10. Fragment z okraja hrubostennej nádoby. Na jeho vonkajšej strane sa nachádza robustný výčnelok kombinovaný s dvomi zbíhajúcimi sa ryhami. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: sivohnedá. Inv. č. 8 (tab. II: 8).
11. Tyčinkové ucho kruhového prierezu zdobené šikmými žliabkami. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: tmavosivá. Inv. č. 20 (tab. II: 9).
12. Fragment z tela tenkostennej nádoby. Jeho povrch zdobia ryté ornamenty znázorňujúci motív mriežky. Makroskopický opis materiálu: hlina s prímiesou drobných kamienkov. Farba: sivá. Inv. č. 19 (tab. II: 10).
13. Fragment z tela hrubostennej nádoby. Jeho povrch zdobia žliabok pripomínajúci tvar písmena „V“. Makroskopický opis materiálu: hlina s prímiesou drobných kamienkov. Farba: svetlohnedá. Inv. č. 9 (tab. II: 11).
14. Fragment masívneho ucha. Jeho povrch zdobia široké zvislo orientované žliabky. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: svetlohnedá. Inv. č. 4 (tab. II: 12).
15. Fragment z tela stredne hrubostennej misy. V hornej časti je zdobený nepravidelnými vpichmi usporiadanými do dvoch radov. Pod nimi sa nachádza rytá výzdoba znázorňujúca motív horizontálne orientovanej vetvičky. Na jeho povrchu sa miestami zachoval náter tenkej hlinenej vrstvy tmavohnedej farby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: svetlohnedá. Inv. č. 21 (tab. II: 13).
16. Fragmenty z okrajov stredne hrubostenných nádob. Bez výzdoby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: odtiene hnedej. Počet kusov: 4. Inv. č. 7, 8, 19.
17. Fragmenty z tiel stredne hrubostenných nádob. Bez výzdoby. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: odtiene hnedej. Počet kusov: 137. Inv. č. 7, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 19.
18. Zlomok z masívneho ucha oválneho prierezu. Makroskopický opis materiálu: jemne plavená hlina. Farba: sivohnedá. Inv. č. 20.
19. Mazanica. Počet kusov: 8. Inv. č. 7, 8, 13, 25.
20. Úštepy. Materiál: limnosilit. Počet kusov: 4. Inv. č. 6, 20, 23.
21. Bazálna časť zlomenej čepele. Materiál: obsidián. Počet kusov: 1. Inv. č. 5.
22. Väčšie kamene. Na jednom z nich boli rozpoznateľné stopy po drvení, resp. otlkaní. Počet kusov: 4. Inv. č. 26.
23. Prepálený zlomok zvieracej kosti bez zachovanej kĺbovej hlavice. Bez možnosti určenia druhu zvieraťa. Počet kusov: 1. Inv. č. 14.

ANALÝZA NÁLEZOVEJ SITUÁCIE

Preskúmaná sídlisková jama (obj. 3) mala asymetrický pôdorys a terasovito upravené dno. V južnej polovici sa nad jej spodnou úrovníou nachádzala vrstva andezitových kameňov získaných z miestneho zdroja vulkanického komplexu Stráže. Z celkovej výmery objektu 31,28 m² tvorila kameňmi vyložená

plocha 2,43 m². Kamene mali približne rovnaké rozmery, nevykazovali znaky prepálenia a uložené boli vedľa seba tak, že sa navzájom neprekryvali. Celé zoskupenie pripomínalo plochu štvorcového alebo obdĺžnikového tvaru, z ktorej sa v neporušenom stave zachovala iba jej východná strana. Po odstránení kamennej vrstvy sa na dne objektu objavila plytká priehlбина, ktorá bola vyplnená hlinou premiešanou s bežným sídliskovým odpadom, vrátane nekompaktnéj vrstvy popola, väčších kusov zuhoľnateného dreva a menších kusov mazanice. Najviac keramických nálezov nebolo uložených v spomínanej kameňmi prekrytej priehlbine, ale mimo nej v severozápadnej časti jamy.

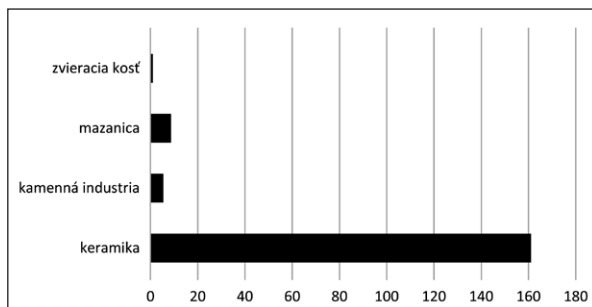
K opísanej nálezovej situácii nepoznáme paralely ani na jednom zo známych sídlisk BaK v skúmaných severopotiských regiónoch Slovenska. Ak zohľadníme tvar pôdorysu jamy, tak čiastočnú zhodu s ňou nachádzame iba v rozmernejších exploatačných jamách. K zmienenému typu jám možno priradiť objekty 34, 48 a 113 zo Šarišských Michalian-Fedelemy (Horváthová 2010, 22, tabeľa 9; tab. VIII; X), objekt 1220 z Prešova-Solivaru, z polohy Mestský cintorín (Šebesta a i. 2015, list 20/34) a napokon aj objekt 1 z Kašova, z polohy Šarkan (Gačková/Malec 2010). Jamu z Fintíc na rozdiel od zmienených objektov nepovažujeme za klasický príklad exploatačnej jamy. Na jej iný význam poukazuje takmer precízne kameňmi vyložená plocha. Keďže kamene, v rátane vrstvy nad nimi nevykazovali ani minimálne znaky po prepálení, domnievame sa, že ich výskyt v objekte nemožno dávať do súvisu s prípadnou existenciou tepelného zariadenia. Vzhľadom k tomu, že kamene pokrývali iba malú plochu nad dnom objektu, vopred vylučujeme aj ich význam v zmysle spevnenia pochôdznej úrovne dna jamy.

Objekt 3 z Fintíc je možné len všeobecne priradiť k nepočetnej skupine zahĺbených jám BaK, ktoré sa vyznačovali väčšími rozmermi, mali oválny až obdĺžnikovitý alebo štvoruholníkový, najčastejšie asymetrický pôdorys a výrazne nepravidelné dno. Nie všetky objekty tejto kategórie súviseli so stavebnou exploataciou hliny. Ako príklad uvádzame objekty 24A–24D zo Zemplínskych Kopčian, ktoré vytvárali komplex vzájomne sa rešpektujúcich asymetrických jám, pričom rozdeľovali skúmaný areál sídliska na dve izolované plochy: obytnú a hospodársku (Horváthová 2004, obr. 2; 3; 2010, 28; Šiška 1975–1976, 231–237). Funkčné posúdenie typov sídliskových objektov komplikuje aj skutočnosť, že v sledovaných regiónoch východného Slovenska sa zahĺbené objekty objavujú iba v menších skupinách, prípadne len ako solitérne jamy bez možnosti overenia ich kontextov k širšej zástavbe sídliskových areálov. V súvislosti s riešením tejto témy je zaujímavé, že na sídliskách v Stránskej a v Prešove-Solivare sa podobné objekty nepodarilo objaviť, pričom obe lokality spolu so sídliskom v Šarišských Michalianoch patria rozlohou v skúmanej severopotiskej oblasti Slovenska k trom najviac preskúmaným sídliskovým areálom BaK. Objekty tohto typu sa v porovnaní s počtom neolitických exploatačných jám neobjavujú ani na mladších sídliskách BaK na Spiši (Novotný/Novotná/Kovalčík 1985, 17, 18; Novotná/Soják 2013, 49). Na druhej strane zrejme nebude náhodným javom, že k typu objektu 3 z Fintíc evidujeme veľmi podobné sídliskové jamy v neďalekej obci Dulová Ves (okr. Prešov) spájané so starším eneolitickým osídlením skupiny Lažňany (Horváthová/Malec 2021, 15, 17, obr. 4).

ANALÝZA ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZOV

Z celkového počtu archeologických nálezov vy-zdvihnutých z objektu 3 tvoria fragmenty keramiky 92 %. Spolu s nimi sa v objekte vyskytli štyri úštepy z limnosilicitu (2,86 %), zlomok čepele z obsidiánu a ďalší zlomok sekerky z pieskovca až prachovca (tab. I: 6). K sprievodným nálezom patrili aj kusky mazanice, uhlíkov, prepálená zvieracia kosť a niekoľko kameňov väčších rozmerov vrátane otláčka (obr. 3).

Analyzovaná keramika je veľmi drobná a nekvalitne vypálená. Jej vonkajší aj vnútorný povrch je miestami pokrytý tenkou hlinenou vrstvou odtieňov hnedej farby. V torzovito zachovanom keramickom súbore sa podarilo rozpoznať zlomky mís (tab. II: 10, 13), šálok (tab. II: 7) a časť hlinenej lyžičky (tab. I: 4). S výskytom šálok a džbáňkov možno spájať aj ulomené uchá pásikového tvaru (tab. II: 1), ucho typu ansa lunata (tab. II: 6) a zdobené ucho tyčinkového prierezu (tab. II: 9). Z vyššej tenkostenej vázy alebo amfory pochá-

Obr. 3. Fintice-Martinec. Početnosť zastúpenia archeologických nálezov v objekte 3.

dza fragment z hrdla cylindrického tvaru (tab. I: 5). Ostatné črepy súvisia s výskytom stredne hrubostenných až hrubostenných nádob. K tejto skupine nálezov patrí masívne ucho dekorované širokými žliabkami (tab. II: 12) a črep z hrnca s robustným výčnelkom pod okrajom (tab. II: 8). V prípade kresbovej rekonštrukcie nádoby (tab. I: 3) stojí za pozornosť najmä jej výzdoba, ktorá sa v skúmanej hrnčiarskej produkcii BaK ako sériový vzor zobrazovala najmä na šálkach alebo džbánkoch (Horváthová 2010, obr. 9: C8/6; 10: C9/3, 4, 28; 11: C12/1, 3, C13/1, C15/2, 3, C16/1, C17/1; 13: G12/2; Horváthová/Nevizánsky 2017, 75, tab. XXVIII: 9; XXX: 12, 14; XXXII: 2; XXXVIII: 3, 5; CIX: 4; Malček 2013, obr. 15; Novotná/Soják 2013, obr. 51: 2, 3). Naopak, výzdoba mís mala zväčša odlišnú podobu (Horváthová 2010, obr. 15–19). Ďalšie drobné keramické nálezy tvoria solitérne plastické výčnelky (tab. II: 2–4) a len z časti zachovaný nezdobený dvojkónický praslen (tab. II: 5). Z prezentovaného keramického materiálu majú vyššiu chronologickú citlivosť iba niektoré z vymenovaných nálezov, obzvlášť ucho tyčinkového prierezu zdobené žliabkami (tab. II: 9) a fragment misy s rytou výzdobou znázorňujúcou motív horizontálne orientovanej vetvičky (tab. II: 13).

Nezdobené alebo žliabkami upravené uchá tyčinkového prierezu sa na džbánkoch, prípadne šálkach začali objavovať koncom bolerázskej skupiny. K ich bežnému používaniu dochádzalo až v stupni Baden II, v ktorom sa ich vývoj, zdá sa, aj ukončil (Baxa/Kaminská 1984, 186; Cheben 1984, 170; Němejcová-Pavúková 1981, 274, obr. 9: 14). Možno ich teda spájať s krátkym obdobím vývoja BaK so stupňami Baden IB-C-IIA-IIB. Okrem Fintíc sú zlomky úch tyčinkového prierezu známe iba z lokalít dvoch východoslovenských regiónov, menovite z Košickej kotliny a dolného Šariša. Jeden žliabkami zdobený exemplár pochádza z Košíc-Barce I.³ Objavil sa v stratigraficky diskutabilnej vrstve IV/I, ktorej súčasťou boli polykultúrne nálezy vrátane keramiky bolerázskej skupiny a badenskej kultúry.⁴ Ďalšie tri nezdobené exempláre úch tyčinkového prierezu pochádzajú z Prešova-Solivaru-Mestského cintorína (objekt 1220). Sprievodnými nálezmi k nim boli črepy z tiel nádob zdobené motívom súvislej rytej mriežky, črepy z profilovaných i neprofilovaných mís dekorované dvojradom vpichov/jamiek pod okrajom a taktiež zlomok ucha typu ansa lunata. Pásikové uchá typu ansa lunata, ktoré sú jedným exemplárom zastúpené aj v nálezovom fonde z Fintíc, boli súčasťou širšieho typologického spektra nádob.⁵ Ich datovanie je vymedzené od ranného bolerázskeho stupňa až po vyznievajúci klasický stupeň BaK (Horváth 2012, 27, obr. 28, tam ďalšia citovaná literatúra). Z juhovýchodného Slovenska poznáme takto modelované uchá na nádobách zo sídlisk v Brehove-Pod Veľkým vrchom a zo Zemplínskeho Hradišťa-Vyšných Hosákov (Horváthová 2005, 44, obr. 2: 11; Horváthová/Chovanec 2006, tab. I: 4). Nález z Brehova-Pod Veľkým vrchom, ktorý bol objavený na dne deštrukcie hlinenej kupolovitej pece (objekt 2A), nebol súčasťou chronologicky významnejšieho nálezového celku (Horváthová 2004, 53). V susedných objektoch na tej istej lokalite sa však vyskytovala keramika, ktorú možno bezpečne zaradiť do stupňov Baden II (šálky s jedným hrotitým výčnelkom nad pásikovým uchom, črepy zdobené jamkami usporiadanými do dvoch horizontálne orientovaných radov pod okrajmi nádob), Baden IIB a Baden III (profilované misy s dvojradom vpichov na rozhraní hrdla a tela, džbánky s výrazne stlačeným vydutím, uchá typu Viss, Horváthová 2005, 41). Zložitejšie bolo posúdenie keramiky zo Zemplínskeho Hradišťa-Vyšných Hosákov, kde bola v rámci objektu 7b/1994 doložená koexistencia dvoch heterogénnych keramických celkov: BaK a kultúry Čoťofeni. Džbánok z objektu 7b/1994 mal prehnuté pásikové ucho typu ansa lunata a na maximálnej vydutine bol zdobený zvislými kanelúrami, ôsmimi z vnútornej strany vytlačenými rebrami a troma zachovanými subkutánnymi uchami (Horváthová/Chovanec 2006, tab. I: 4). V objekte 7b/1994 vidíme aj ďalšiu paralelu k fintickej keramike, a to v podobe dvoch šálok zdobených na tele zvislými žliabkami (tab. I: 3; Horváthová/Chovanec 2006, tab. I: 1, 2). Odlišné zlomky pásikových úch typu ansa lunata, v prípade lokality Veľká Lomnica-Burchbrich pomenované aj ako ansa cornuta, sú známe aj z neskorobadenských výšinných sídlisk na Spiši, kde sa ich výskyt odôvodňuje ako cudzorodý kultúrny prejav (Novotná/Soják 2013, obr. 59: 1, 2, 5, 8, 11; 60: 1–3; Soják 2001, obr. 5: 1). Uchá tohto typu aplikované na nádobách BaK teda nemajú zásadný chronologický význam. V najmladšej vývojovej etape BaK nemusia mať ani jednoznačný kultúrny pôvod.⁶

Druhým chronologicky významným nálezom z objektu 3 z Fintíc je črep z rozhrania hrdla a tela misy zdobený vzorom rytej horizontálne orientovanej vetvičky, ktorá je v hornej časti ohraničená dvojradom

³ Ide o nepublikovaný nález, ktorý bol identifikovaný počas riešenia projektu NCN2013/09/B/HS3/03401.

⁴ Pozri Horváthová/Nevizánsky 2017, poznámka 27.

⁵ Šálok, džbánok/džbánov, mís, závesných nádob, gynekomorfných nádob, naberačiek a ďalších tvarov keramiky.

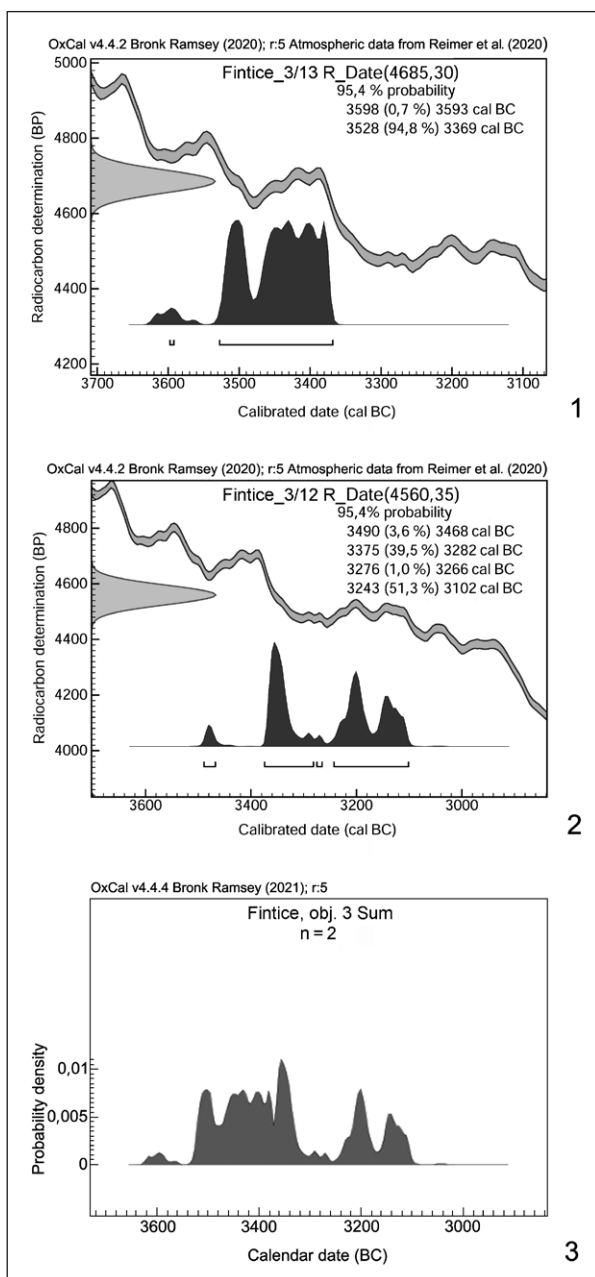
⁶ Novotná/Soják 2013, 103, 104.

vpichov (tab. II: 13). V Košickej kotline a v Šarišskom podolí sa zlomky keramiky s výzdobou pripomínajúcou motív vetvičky objavujú v sprievode nálezov skupín Boleráz a Lažňany. Známe sú z lokalít Košice-Barca I-Begányiho mlyn (*Hájek* 1961, obr. 4; *Horváthová* 2010, tab. LXXIII: 1; *Šiška* 1997–1998, obr. 1: 4), Košice-Barca-Svetlá IV (*Bánesz* 1970, obr. 1: 10, 16; *Šiška* 1997–1998, obr. 2: 12), Ľubotice-Šarišské Lúky (*Šiška* 1976, tab. XIV: 26) a Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD (*Horváthová* 2010, tab. XXXV: 6). Črep z Fintíc je výzdobou a jej umiestnením porovnateľný s nálezom z časti zrekonštruovanej hlbkej misy z Kačanova (*Bánesz* 1965, 770; *Horváthová* 2010, tab. LXXIII: 3; *Šiška* 1997–1998, 127, obr. 3: 2), ale aj so zlomkami mís z Prešova-Solivaru-Mestského cintorína (objekty 1304 a 1305; *Horváthová a i.* 2022, tab. II: 2). Podobný motív je znázornený aj na črepe z neprofilovanej misy z Trebišova-Kovaľky, ktorý sa v objekte 50 nachádzal spolu so zlomkami mís zdobenými na vnútornej strane vyhladenými kanelúrami, ako aj s fragmentom džbánka, ktorého dominantou je ucho s jedným výčnelkom presahujúcim nad ústie nádoby. Rovnako dekorovaný je aj nález misy z lokality Balatonőszöd-Temetői-Dűlő (B2442–2596), ktorý *T. Horváth* (2014, obr. 318) datuje do rozpätia stupňov Baden IB-C-IIA. Identický ornament sa objavuje na misách s lievikovitým hrdlom (typu J) v horizonte pamiatok Fonyód-Tekovský Hrádok (Baden IIA; *Banner* 1956, tab. XI: 8; *Němejcová-Pavúková* 1984, 117, obr. 15: 4; 19: 2; 27: 11a). Jeho sporadický výskyt je doložený už koncom bolezského stupňa aj na misách bez hrdla s vtiahnutým okrajom (typ H) z Vrbového (*Němejcová-Pavúková* 1979, 393, obr. 1; tab. V: 3) a Bratislavy (*Baxa/Kaminská* 1984, tab. I: 7, 10). Malý úlomok so znakmi rytej vetvičkovej výzdoby kombinovanej s radom jamiek pochádza aj zo žiarového pohrebiska Gemer-Alsó tábla z okresu Revúca.⁷

K nemenej dôležitým nálezom z objektu 3 patrí aj miniatúrna hlinená lyžička s ulomenou rukoväťou kruhového prierezu (tab. I: 4). Predmety tohto typu sa na lokalitách BaK v severopotiských regiónoch Slovenska vyskytujú len zriedkavo. Známe sú z lokalít Prešov-Solivar-Mestský cintorín (objekt 1220, *Horváthová a i.* 2022, tab. II: 5), Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina (objekt 10/2009, sektor 3D), Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD (objekt 1/1960, *Horváthová* 2010, tab. XX: 3) a Stránska-Mogyorós (*Horváthová/Nevizánsky* 2017, 62, tab. XXXII: 8). Z objektu 1/1960 zo Zemplínskych Kopčian-Hospodárskeho dvora JRD pochádza jediný zdobený exemplár hlinenej lyžičky, ktorej sprievodnými nálezi boli fragment predmetu vyrobený z parohoviny (*Horváthová* 2010, 77), dvojkónický praslen, kamenná sekera a črep z tela baňatej nádoby dekorovaný protichodne orientovanými skupinami širších vyhladených kanelúr (*Horváthová* 2010, 100, tab. XX: 1a–5, 7). Zo vzorky zvieracej kosti pochádzajúcej z objektu 1/1960 máme k dispozícii aj rádiouhlíkové datovanie (Poz-71501, 4495 ±35 BP), ktoré v rámci dvojfázového osídlenia BaK v polohe Hospodársky dvor JRD radí tento nálezový celok k staršiemu sídliskovému horizontu (*Horváthová/Zastawny* 2016, 962). Jeho súčasťou mohli byť aj ďalšie nálezy vyzdvihnuté zo sídliskovej vrstvy, z ktorých možno menovať zlomok bezhlavého ženského idolu a fragment misy zdobený hlboko rytým vetvičkovým ornamentom (*Horváthová* 2010, tab. XXXV: 2a, 2b, 6). Prezintované nálezy nás vedú k úsudku, že v severopotiských regiónoch Slovenska bol výskyt hlinených lyžičiek charakteristický najmä pre horizont pamiatok bolezsko-včasnoklasického vývoja BaK (stupeň Baden I/II) a v stupni Baden II (Fintice-Martinec, Prešov-Solivar-Mestský cintorín, Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD). Objavujú sa aj v nasledujúcom stupni Baden III, zatiaľ len v jeho staršej fáze (Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina). Vymedzenie datovania hlinených lyžičiek komplikuje iba jediný nález z lokality Stránska-Mogyorós, ktorý sa objavil v objekte 1/80 spolu s miniatúrnym modelom sekeromlatu, hlinenou zvieracou plastikou, hrotitými črpákmi a ďalšími nálezi, typickými pre najmladší horizont pamiatok skupiny Ózd (Baden IV, *Horváthová/Nevizánsky* 2017, 62, tab. XXXII–XXXVII). Pripúšťame teda, že výskyt tohto typu predmetu môže naznačovať podobné závery, ku ktorým dospela *T. Horváthová* na základe výsledkov výskumu v Balatonőszöde, kde boli hlinené lyžičky zdokumentované v sídliskových objektoch zo všetkých fáz osídlenia lokality (*Horváth* 2012, 37, obr. 57).

V kontexte keramických nálezov z Fintíc má význam aj navonok nie veľmi dôležitý nález fragmentu nezdobeného hlineného praslena (tab. II: 5). V najstaršom horizonte osídlenia BaK sa na východnom Slovensku spolu s misami zdobenými rytým vetvičkovým ornamentom, uchami typu ansa lunata a ansa cornuta, tyčinkovými uchami a miniatúrnymi hlinenými lyžičkami nápadne objavuje aj vyšší počet drobných predmetov priamo súvisiacich s výrobou textilu. Myslíme tým hlinené cievky a prasleny z lokalít Fintice-Martinec (obj. 1), Prešov-Solivar-Mestský cintorín (obj. 1220, 1238) a Kašov-Šarkan (obj. 1).

⁷ Ide o nepublikovaný nález, ktorý bol identifikovaný počas riešenia projektu NCN2013/09/B/HS3/03401.

Obr. 4. Fintice-Martinec. Nové rádiouhlíkové dáta z objektu 3 premietnuté na kalibračnej krivke.

Z lokalít dolného Šariša a dolného Zemplína máme celkovo k dispozícii 15 rádiouhlíkových dát (obr. 6). Deväť z nich súvisí s lokalitami dolného Šariša (Fintice-Martinec – 2 vzorky, Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina – 3 vzorky, Šarišské Michaľany-Fedelemlka – 3 vzorky, Veľký Šariš-Kaplnka sv. Kunhuty – 1 vzorka) a ďalších šesť dát sa vzťahuje k lokalitám dolného Zemplína (Kašov-Šarkan – 4 vzorky, Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD – 2 vzorky). Z Košickej kotliny nateraz nedisponujeme rádiouhlíkovými dátami z dôvodu absencie organického materiálu v preskúmaných archeologických objektoch.

VYMEDZENIE ABSOLÚTNO-RELATÍVNEJ CHRONOLÓGIE

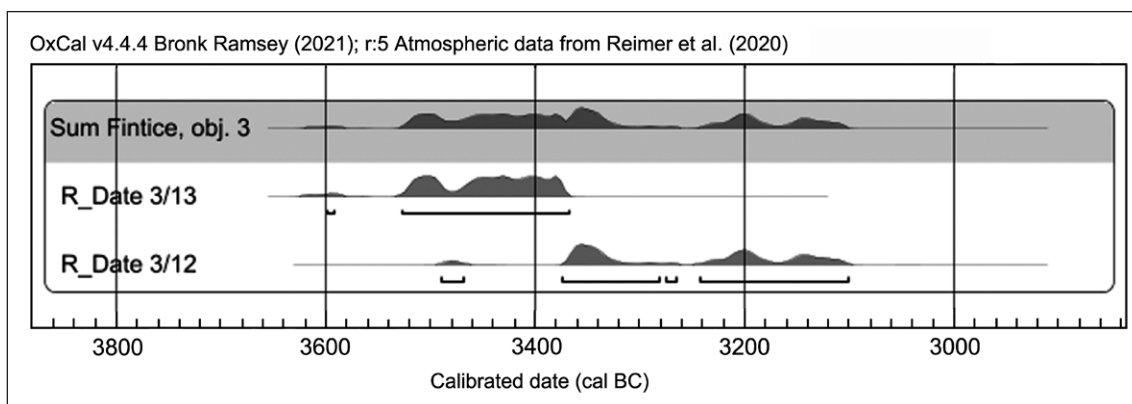
Z objektu 3 boli na rádiouhlíkové datovanie sprístupnené dve vzorky uhlíkov signované číslami 12 a 13. Analyzované boli v rádiouhlíkovom laboratóriu v Poznani a kalibrované v programe OxCal v4.4.2. V grafickej dokumentácii výskumnej správy chýbajú vyznačené miesta s presným lokalizovaním odobraných vzoriek. Na základe homogenity výplne objektu a stratigrafických pozorovaní sme predpokladali, že obe vzorky mohli mať vzťah k jednej chronologickej udalosti⁸. Ako staršia sa paradoxne javí vzorka 13 (4685 ± 30 BP) pochádzajúca z vyššej vrstvy objektu, z hĺbky 0,50–0,60 m. V porovnaní s ňou mladšie dáta vykazuje vzorka 12 (4560 ± 35 BP) viazaná k vrstve prekryvajúcej dno objektu, pochádza z hĺbky 0,70–0,80 m (obr. 4: 1, 2).

Po kalibrácii vzorka 13 vymedzuje datovanie sídliskovej jamy do rozmedzia rokov 3598 cal BC – 3369 cal BC, ktoré možno stotožniť s obdobím výskytu nálezov skupiny Boleráz (Baden IB – Baden IIA; 3640 cal BC – 3370 cal BC, podľa Stadler a i. 2001, tabeľa 8). Vzorka 12 má o čosi mladšie výsledné dáta 3490 cal BC – 3102 cal BC, presahujúce do etapy včasnoklasického horizontu BaK (Baden IIB; 3510 cal BC – 3100 cal BC, podľa Stadler a i. 2001, tabeľa 8). Rozsahy oboch kalibrovaných dát sú zohľadnené s pravdepodobnosťou 95,4 %.

Interpretáciu rádiouhlíkového datovania objektu 3 komplikuje aj skutočnosť, že uhlíky objavené v jeho výplni neboli archeobotanicky analyzované. Z tohto dôvodu nedokážeme posúdiť do akej miery mohli byť výsledné hodnoty datovania ovplyvnené efektom starého dreva, prípadne aj ďalšími faktormi, ktorých precizovanie by si vyžadovalo realizáciu náročných prírodovedných analýz.

Podľa funkcie Sum je chronologický odhad veku objektu 3 niekde v rozmedzí rokov 3598 cal BC – 3102 cal BC. Ide o veľmi dlhý časový interval stotožnený s vývojom stupňov Baden IB až Baden IIB (obr. 4: 3; 5).

⁸ Pri porovnaní výsledných dát vzoriek neprešiel Chi-kvadrát test ani test Acomb čo znamená, že dáta nemôžeme kombinovať, lebo štatisticky je nepravdepodobné, že datujú jednu udalosť.

Obr. 5. Fintice-Martinec. Porovnanie rádiouhlíkových dát z objektu 3 s dátami vo funkcii Sum.

Za súčasného stavu výskumu opäť najvyšší vek vykazuje vzorka 13 z dolnošarišskej lokality Fintice-Martinec (4685 ± 30 BP, Baden IB). Ďalšie dve vzorky z lokalít Kašov-Šarkan (objekt 1, spodná zásypová vrstva) a Fintice-Martinec (obj. 3, vzorka 12) sú si veľmi podobné, a to nielen vekom (4575 ± 35 BP, 4560 ± 35 BP), ale aj necelistvými podobami kalibračných kriviek (obr. 6).

Kompaktnejšie kalibračné krivky vykazujú vzorky s výslednými dátami v rozmedzí rokov 4550 ± 35 BP– 4480 ± 35 BP (obr. 6). Súvisia s lokalitami Prešov-Solivar-Chmeľové-Tichá dolina (obj. 18, 4550 ± 35 BP, obj. 10 rez E/2019, 4485 ± 35 BP), Kašov-Šarkan (objekt 1, spodná zásypová vrstva, 4520 ± 35 BP, 4520 ± 35 BP, 4480 ± 35 BP), Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD (obj. 1, 4495 ± 35 BP) a Šarišské Michaľany-Fedelema (obj. 205, 4480 ± 35 BP).

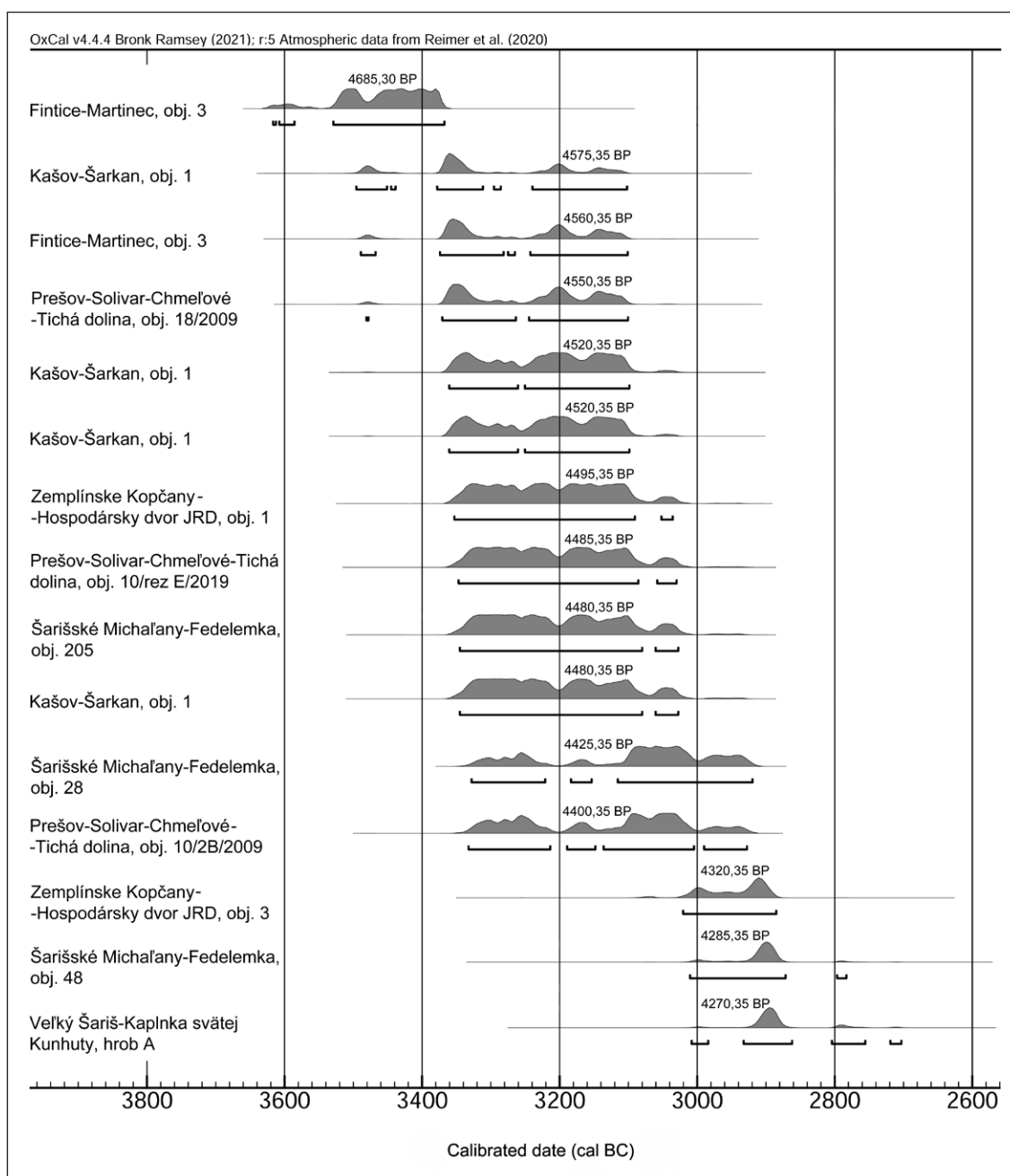
V postupnosti za nimi sa opäť zobrazujú dáta s necelistvými kalibračnými krivkami zo Šarišských Michalian-Fedelemky (obj. 28, 4425 ± 35 BP) a z Prešova-Solivar-Chmeľového-Tichej doliny (obj. 10/2B/2009, 4400 ± 35 BP).

Najmladšie akceptovateľné rádiouhlíkové dáta pochádzajú zo Zemplínskych Kopčian-Hospodárskeho dvora JRD (obj. 3, 4320 ± 35 BP) a zo Šarišských Michalian-Fedelemky (obj. 48, 4285 ± 35 BP). Ich výsledné hodnoty možno stotožniť s horizontom klasického až poklasického vývoja BaK (Baden III, Baden III/IV).

V prezentovanej schéme výstupov rádiouhlíkových datovaní lokalít BaK sa ako diskutabilné javia najmä dáta z Veľkého Šariša-Kaplnky sv. Kunhuty (4270 ± 35 BP, 3009 cal BC–2704 cal BC, 95,4 %), ktoré boli získané z analýzy kalcinovanej kosti dieťaťa objavenej v žiarovom hrobe A. S odvolaním sa na výsledky typologicko-chronologickej analýzy keramického materiálu bol menovaný hrob datovaný do stupňa Baden II (Horváthová a i. 2017, 11). Výsledné hodnoty rádiouhlíkového datovania sú však omnoho mladšie a možno ich stotožniť s dátami neskorobadenských lokalít stupňa Baden IV, ku ktorým radíme lokality Žehra-Dvojvchodová jaskyňa (4290 ± 35 BP, 3013 cal BC–2876 cal BC, 95,4 %; Horváthová/Zastawny 2016, 961; Soják 2007, 131) a Kamenín (objekt 80/1978, Bln-2169, 4270 ± 50 BP; Capitani a i. 2002, 212).

ZÁVER

Sídliskový objekt 3 z lokality Fintice-Martinec pochádza z osídlenia sekčovskej aglomerácie BaK. Predpokladáme, že mohol byť súčasťou osady, ktorej rozsah nebol výskumom rozpoznávaný. Objekt 3 tvorila zahĺbená jama asymetrického pôdorysu s rozlohou $31,28 \text{ m}^2$. V jeho spodnej časti sa nachádzal zhľuk lo-mových kameňov z miestneho andezitu pripomínajúci plochu štvorcového alebo obdĺžnikového tvaru. Kamenná vrstva prekryvala iba necelých 8 % z celkovej plochy objektu a nevykazovala znaky prepálenia. Zásyp objektu obsahoval zlomky keramiky, nevýraznú kamennú industriu (fragment kamennej sekery z pieskovca až prachovca, 4 úštepky z limnosilicitu a bazálnu časť zlomenej čepele z obsidiánu), uhľíky, mazanicu a prepálené zvieracie kosti. Z prezentovaného keramického súboru majú vyššiu chronologickú citlivosť iba ucho tyčinkového prierezu zdobené žliabkami a fragment misy dekorovaný rytým vzorom horizontálne orientovanej vetvičky. Zo slovenských regiónov severného Potisia evidujeme podobné nálezy iba z Košickej kotliny (Košice-Barca I-Begányiho mlyn, Košice-Barca-Svetlá IV), dolného Šariša (Prešov-Solivar-Mestský cintorín, Ľubotice-Šarišské Lúky) a dolného Zemplína (Kašov-Šarkan, Kačanov, Trebišov-

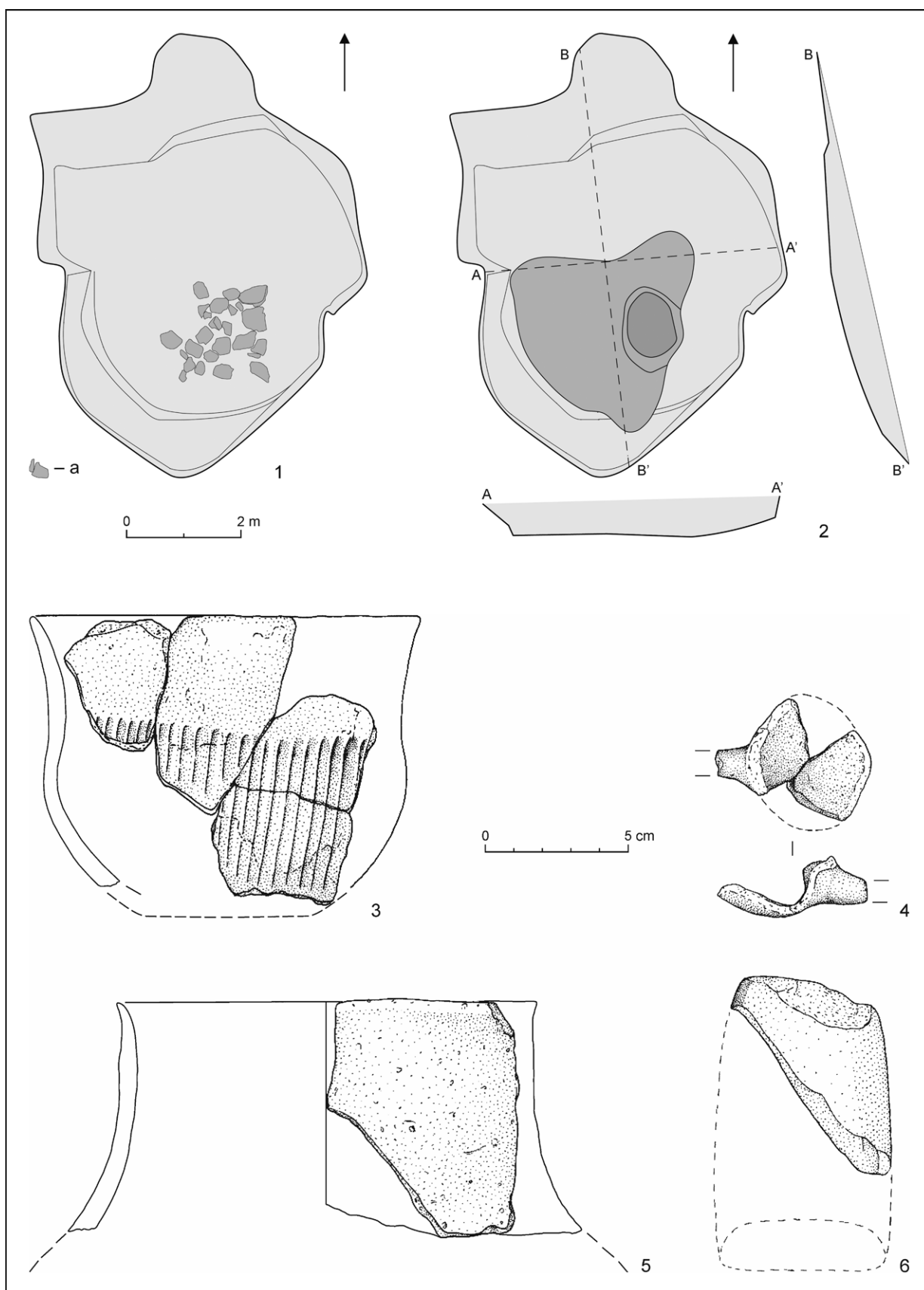
Obr. 6. Chronologické sekvencie badenskej kultúry zo sídliskových aglomerácií dolného Šariša a dolného Zemplína.

-Kovaľka, Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD, starší sídliskový horizont). Šálky alebo džbánsky s tyčinkovým uchom a misy zdobené rytým motívom horizontálne orientovanej vetvičky boli súčasťou keramiky BaK iba v krátkom časovom úseku jej vývoja v stupňoch Baden IB-C-IIA-IIB. K dôležitým nálezom patrí aj drobný predmet v podobe miniatúrnej hlinenej lyžičky s ulomenou rukoväťou kruhového prierezu. Drobné predmety tohto a podobného tvaru (lyžičky/naberačky) sa v sledovaných regiónoch východného Slovenska objavujú najmä v bolerázsko-včasnoklasickom horizonte BaK (Baden I/II) s presahom do stupňa Baden II, menej často v nasledujúcom stupni Viss (Baden III) a ojedinelo aj v sprievode nálezov skupiny Ózd (Baden IV, Stránska-Mogyorós).

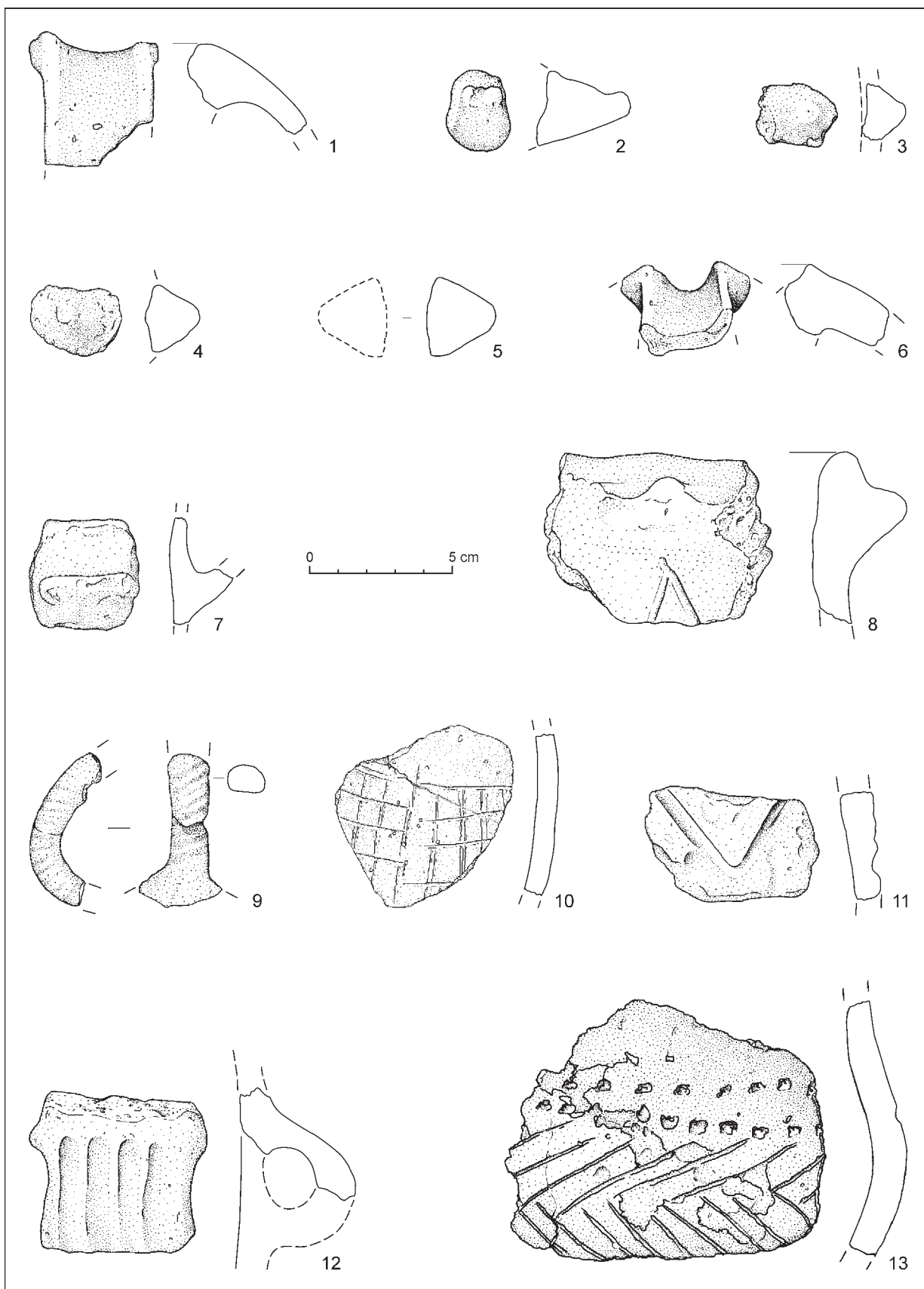
Absolútne datovanie objektu 3 vyplýva z výsledkov rádiouhlíkového datovania získaného z dvoch vzoriek uhlíkov (4560 $\pm$ 35 BP, 4685 $\pm$ 30 BP). Podľa funkcie Sum odhadujeme dobu vzniku objektu niekde v rozmedzí rokov 3598 cal BC–3102 cal BC. Keďže ide o pomerne dlhý časový interval, stotožnený

s vývojom stupňov Baden IB až Baden IIB, pri pokuse o datovanie objektu zohľadňujeme aj údaje získané z typologicko-chronologickej analýzy keramického materiálu pochádzajúceho z jeho zásypu. Ukazovatele vyplývajúce z archeologickej analýzy dovoľujú objekt 3 datovať do boľerázsko-včasnoklasického horizontu BaK (Baden I/II) s presahom do presnejšie neurčenej fázy stupňa Baden II. Z východoslovenských lokalít BaK do približne rovnakého časového horizontu radíme aj nálezy zo spodnej zásypovej vrstvy objektu 1 z Kašova, z polohy Šarkan, ako aj ďalšiu rádiouhlíkovo datovanú lokalitu Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD, v rámci ktorej boli rozlíšené dve fázy osídlenia, pričom staršiu fázu reprezentuje iba objekt 1 spolu s nepočetnými nálezmi objavenými v sídliskovej vrstve (Horváthová 2010, tab. XX: 1a, 1b, 2–5, 7; XXXV: 2a, 2b, 6).

Aj napriek zvyšujúcemu sa počtu rádiouhlíkových dát z východoslovenských lokalít ich výsledné chronologické údaje neposkytujú jednoznačné odpovede na otázky týkajúce sa presnejšieho vymedzenia zánikového horizontu osídlenia skupiny Lažňany a včasného horizontu objavenia sa sídlisk BaK. Z osídlenia skupiny Lažňany máme k dispozícii len dáta z lokality Košice-Barca-Baloty, ktorých najmladšie hodnoty dosahujú vek 3800/3750 cal BC (Brummack 2015, 13, obr. 13). Ak tieto údaje skonfrontujeme s najaktuálnejšími dátami zodpovedajúcimi archaickému osídleniu BaK v regiónoch dolného Šariša a dolného Zemplína, tak medzi zánikom predošlého a objavením sa nového keramického štýlu charakteristického pre boľerázsko-včasnoklasický sídliskový horizont BaK zisťujeme v prípade lokality Kašov-Šarkan viac ako 300 ročný a v prípade lokality Fintice-Martinec viac ako 200 ročný časový hiát. Nespochybniteľný je len fakt, že k procesu postupnej „kultúrnej transformácie“ eneolitického obyvateľstva na východnom Slovensku dochádzalo práve v spomínaných regiónoch vrátane Košickej kotliny. Zjavný bol aj zámer opakovaného osídľovania tých istých polôh, čo môžeme doložiť na príklade lokalít Košice-Barca-Nad Begányiho mlynom, Košice-Barca-Svetlá IV, Ľubotice-Šarišské Lúky, Veľký Šariš-Terasa nad Dzikovým potokom a ďalších. Zdá sa, že kontinuita osídľovania tých istých polôh bola prerušená až v stupni Baden III, v ktorom sledujeme väčší rozptyl osídlenia vrátane podhorských a horských oblastí.

Tab. I. Fintice-Martinec. 1, 2 – kresbová dokumentácia objektu 3; 3–6 – výber nálezov z objektu 3. Legenda: a – kamenná vrstva. Kresba P. Šimčík.

Tab. II. Fintice-Martinec. Výber nálezov z objektu 3. Kresba P. Šimčík.

LITERATÚRA

- Banner 1956
 Baxa/Kaminská 1984
 Bánesz 1965
 Bánesz 1970
 Blahuta 1959
 Bronk Ramsey 2020
 Bronk Ramsey 2021
 Brummack 2015
 Budinský-Krička 1961
 Budinský-Krička 1976
 Budinský-Krička 1986
 Budinský-Krička/Mačala 1990
 Capitani a i. 2002
 Čaplovič/Slivka 1983
 Hájek 1961
 Horváth 2012
 Horváth 2014
 Horváthová 2004
 Horváthová 2005
 Horváthová 2010
 Horváthová 2015
 Horváthová 2020
 Horváthová a i. 2017
 Horváthová a i. 2022
 Horváthová/Gašaj 2021
 Horváthová/Chovanec 2006
 Horváthová/Lušítková 2013
 J. Banner: *Die Pécelér Kultur*. Budapest 1956.
 P. Baxa/E. Kaminská: Nové nálezy boľerázskej skupiny z Bratislavy. *Slovenská archeológia* 32, 1984, 179–194.
 L. Bánesz: Nové neolitické a eneolitické nálezy z východného Slovenska. *Archeologické rozhledy* 17, 1965, 765–770.
 L. Bánesz: Eneolitické nálezy z Barce-Svetlej IV. *Študijné zvesti AÚ SAV* 18, 1970, 326–330.
 F. Blahuta: Bukovohorské sídlisko v Kapušanoch. *Slovenská archeológia* 7, 1959, 5–32.
 C. Bronk Ramsey: *OxCal Programme Version 4.4.2*. Oxford Radiocarbon Accelerator Unit, University of Oxford. Dostupné na: <http://c14.arch.ox.ac.uk/oxcal.html>.
 C. Bronk Ramsey: *OxCal Programme Version 4.4.4*. Oxford Radiocarbon Accelerator Unit, University of Oxford. Dostupné na: <http://c14.arch.ox.ac.uk/oxcal.html>.
 S. Brummack: New Radiocarbon Dates from Eastern Slovakia. The Cases of Malé Raškovce and Barca Baloty. In: S. Hansen/P. Raczky/A. Anders/A. Reingruber (ed.): *Neolithic and Copper Age between the Carpathians and the Aegean Sea. Chronologies and Technologies from the 6th to 4th Millennium BC*. International Workshop Budapest 2012. Bonn 2015, 1–19.
 V. Budinský-Krička: Slovanské osídlenie na severovýchodnom Slovensku. *Slovenská archeológia* 9, 1961, 347–390.
 V. Budinský-Krička: Eneolitické sídliskové nálezy z Belže. *AVANS* 1975, 1976, 54, 55.
 V. Budinský-Krička: Nové nálezy na východnom Slovensku. *AVANS* 1985, 1986, 67–71.
 V. Budinský-Krička/P. Mačala: Nové nálezy na východnom Slovensku. *AVANS* 1988, 1990, 42–46.
 A. de Captani/S. Deschler-Erb/U. Leuzinger/E. Merti-Grädel/J. Schibler: Die jungsteinzeitliche Seeufersiedlung Arbon-Bleiche 3. Funde. *Archäologie im Thurgau* 11, 2022.
 D. Čaplovič/M. Slivka: Terénny prieskum v oblasti Šariša. *AVANS* 1982, 1983, 73–77.
 L. Hájek: Zur relativen Chronologie des Äneolithikums und der Bronzezeit in der Ostslowakei. In: *Kommision für das Äneolithikum und die ältere Bronzezeit in Nitra* 1958. Bratislava 1961, 59–76.
 T. Horváth: *Networks and Netwars: New perspectives on the Late Copper Age and Early Bronze Age. Typo-chronological relationships of the Boleraz/Baden/Kostolac finds at the site of Balatonőszöd-Temetői dűlő, Hungary*. BAR International Series 2427. Oxford 2012.
 T. Horváth: *The Prehistoric Settlement at Balatonőszöd-Temetői dűlő*. *Varia Archaeologica Hungarica*. Budapest 2014.
 E. Horváthová: Sídliskové objekty badenskej kultúry na Východoslovenskej nížine. *Acta Archaeologica Opaviensia* 1, 2004, 49–71.
 E. Horváthová: Keramické nálezy zo sídliska badenskej kultúry z Brehova, okres Trebišov. *Východoslovenský pravek* 7, 2005, 31–45.
 E. Horváthová: *Osídlenie badenskej kultúry na slovenskom území severného Potisia*. *Archaeologica Slovaca Monographiae. Studia* 13. Nitra 2010.
 E. Horváthová: New data to the cognition of the Baden culture settlement in Prešov (north-eastern Slovakia, Šariš). In: M. Nowak/A. Zastawny (eds.): *The Baden culture around the Western Carpathians*. *Via archaeologica. Źródła z badań wykopaliskowych na trasie autostrady A4 w Małopolsce*. Kraków 2015, 381–394.
 E. Horváthová: Aktuálny stav výskumu opevnenej osady badenskej kultúry v Prešove. In: M. Kotorová-Jenčová (zost.): *Stretnutie východoslovenských archeológov. Zborník príspevkov z 28. stretnutia. Krajské múzeum v Prešove – Kaštieľ Stropkov* 13. 11. 2019. Nitra 2020, 13–27.
 E. Horváthová/A. Zastawny/M. Čurný/A. Szczepanek: Burials of the Baden Culture from Veľký Šariš and their Importance for the Investigation of the Studied Culture in the Northern Tisza Region. *Slovenská archeológia* 65, 2017, 1–21.
 E. Horváthová/M. Lityńska-Zajac/A. Rauba-Bukowska/J. Wilczyński/A. Zastawny: Results of Natural Science Analyses of the Baden Culture Materials in the Šariš Region, North-Eastern Slovakia. *Slovenská archeológia* 70, 2022, 1–32.
 E. Horváthová/D. Gašaj: Eneolitické nálezy z lokality Nižná Myšľa, poloha Várhegy. *Slovenská archeológia* 69, 2021, 199–216.
 E. Horváthová/J. Chovanec: Nálezy kultúry Coțofeni v prostredí badenskej kultúry na východnom Slovensku. *Študijné zvesti AÚ SAV* 40, 2006, 129–140.
 E. Horváthová/L. Lušítková: Záchraný archeologický výskum v Prešove. *AVANS* 2009, 2013, 103, 104.

- Horváthová/Malec 2021 E. Horváthová/J. Malec: Novoobjavené sídliskové objekty z mladšej fázy polgárskeho kultúrneho komplexu z Dulovej Vsi, okr. Prešov. *Štúdijské zvesti AÚ SAV* 68, 2021, 1–31.
- Horváthová/Nevizánsky 2017 E. Horváthová/G. Nevizánsky: *Stránska. Osada badenskej kultúry z obdobia eneolitu v kontexte vývoja severného Potisia*. Archaeologica Slovaca Monographiae. Studia 28. Bratislava – Nitra 2017.
- Horváthová/Tirpák 2012 E. Horváthová/J. Tirpák: Predbežné výsledky archeologického výskumu a geofyzikálneho prieskumu na opevnenom sídlisku badenskej kultúry v Prešove. *Štúdijské zvesti AÚ SAV* 52, 2012, 119–130.
- Horváthová/Zastawny 2016 E. Horváthová/A. Zastawny: Rádiouhlíkové datovanie ďalších lokalít badenskej kultúry z územia Slovenska. *Archeologie ve středních Čechách* 20, 2016, 959–966.
- Cheben 1984 I. Cheben: Sídlisko badenskej kultúry v Bini. *Slovenská archeológia* 32, 1984, 147–177.
- Malček 2013 R. Malček: Lieskovec-Hrádok: *Výšinné sídlisko badenskej kultúry*. Archaeologica Slovaca Monographiae. Studia 17. Nitra 2013.
- Malček a i. 2018 R. Malček/E. Horváthová/L. Luštková/ R. Hreha: Rekonštrukcia osídlenia v okolí hornej a strednej Torysy vo vybraných obdobiach praveku až včasného stredoveku. *Štúdijské zvesti AÚ SAV* 64, 2018, 21–53.
- Malček/Horváthová/Luštková 2021 R. Malček/E. Horváthová/L. Luštková: Model osídlenia severovýchodného Slovenska v povodí Sekčova na príklade dát získaných z prostredia GIS. Paleolit, neolit, eneolit. *Slovenská archeológia* 69, 2021, 1–43.
- Miroššayová 1985 E. Miroššayová: Výskum a prieskum v Zádielských Dvorníkoch. *AVANS* 1984, 1985, 158, 159, 312.
- Němejcová-Pavúková 1979 V. Němejcová-Pavúková: Nálezy boľerázskej skupiny z Vrbového. *Archeologické rozhledy* 31, 1979, 385–396, 472–476.
- Němejcová-Pavúková 1981 V. Němejcová-Pavúková: Náčrt periodizácie badenskej kultúry a jej chronologických vzťahov k juhovýchodnej Európe. *Slovenská archeológia* 29, 1981, 261–296.
- Němejcová-Pavúková 1984 V. Němejcová-Pavúková: K problematike trvania a konca boľerázskej skupiny na Slovensku. *Slovenská archeológia* 32, 1984, 75–133.
- Novotná/Soják 2013 M. Novotná/M. Soják: *Vel'ká Lomnica-Burchbrich. Urzeitliches Dorf unter den Hohen Tatra*. Nitra 2013.
- Novotný/Novotná/Kovalčík 1985 B. Novotný/M. Novotná/R. M. Kovalčík: *Praveká dedina pod Vysokými Tatrami*. Poprad 1985.
- Nowak/Vizdal 2002 P. Nowak/M. Vizdal: Správa z výskumných sondážnych výskumov vo Finticiach. *AVANS* 2001, 2002, 144, 145.
- Reimer et al. 2020 P. Reimer/W. Austin/E. Bard/A. Bayliss/P. Blackwell/C. Bronk Ramsey/S. Talamo: The IntCal20 Northern Hemisphere Radiocarbon Age Calibration Curve (0–55 cal kBP). *Radiocarbon* 62, 2020, 725–757.
DOI: <https://doi.org/10.1017/RDC.2020.41>
- Soják 2001 M. Soják: Sídliská ľudu badenskej kultúry na Spiši. In: *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí 2000. Sborník příspěvků z 19. pracovního setkání badatelů zaměřených na výzkum neolitu a eneolitu České a Slovenské republiky, Plzeň 9.–12. 10. 2000*. Plzeň 2001, 161–190.
- Soják 2007 M. Soják: *Osídlenie spišských jaskýň od praveku po novovek*. Nitra 2007.
- Stadler a i. 2001 P. Stadler/S. Draxler/H. Friesinger/W. Kutschera/A. Priller/W. Rom/P. Steirer/E. M. Wild: Absolute chronology for early civilizations in Austria and Central Europe using ¹⁴C dating with accelerator mass spectrometry with special results for the absolute chronology of Baden culture. In: P. Roman/S. Diamandi (eds.): *Cernavodă III-Boleráz. Ein vorgeschichtliches Phänomen zwischen dem Oberrhein und der unteren Donau. Symposium Magnalia/Neptun* (18.–24. Oktober 1999). Studia Danubiana series Symposia 2. Bucurest 2001, 385–435.
- Šiška 1975–1976 S. Šiška: Výskum sídliska kultúry s kanelovanou keramikou v Kopčanoch roku 1974. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity E* 20–21, 1975–1976, 231–237.
- Šiška 1976 S. Šiška: Sídlisko z mladšej doby kamennej v Prešove-Šarišských lúkach. *Slovenská archeológia* 24, 1976, 83–117.
- Šiška 1982 S. Šiška: Sídlisko z mladšej doby kamennej v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1981, 1982, 272–275.
- Šiška 1983 S. Šiška: Druhý rok výskumu sídliska z mladšej doby kamennej v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1982, 1983, 239–241.
- Šiška 1984 S. Šiška: Tretia etapa výskumu sídliska z mladšej doby kamennej v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1983, 1984, 210–212.
- Šiška 1985 S. Šiška: Štvrtý rok výskumu neolitickeho a eneolitickeho sídliska v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1984, 1985, 226–228.
- Šiška 1986a S. Šiška: Piata etapa výskumu neolitickej a eneolitickej osady v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1985, 1986, 219–221.
- Šiška 1986b S. Šiška: Grabungen auf der neolithischen und äneolithischen Siedlung in Šarišské Michaľany. *Slovenská archeológia* 34, 1986, 439–454.

- Šiška 1988 S. Šiška: Ukončenie systematického výskumu v Šarišských Michaľanoch. *AVANS* 1987, 1988, 132, 133.
- Šiška 1995 S. Šiška: *Dokument o spoločnosti mladšej doby kamennej – Šarišské Michaľany*. Bratislava 1995.
- Šiška 1997–1998 S. Šiška: Nálezy boľerázskej skupiny na východnom Slovensku. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada archeologická* 46, M2, 1997, 125–133.
- Vizdal 2000 M. Vizdal: Výsledky prieskumu vo Finticiach. *AVANS* 1999, 2000, 153.
- Zastawny/Horváthová 2016 A. Zastawny/E. Horváthová: Trans-Carpathian cultural relations of the Baden Culture from areas of Lesser Poland and eastern Slovakia. Polish-Slovak research project 2014–2016 – objectives and methodology. In: J. Kovárník (ed.): *Centenary of Jaroslav Palliardi's Neolithic and Aeneolithic Relative Chronology (1914–2014)*. Hradec Králové – Ústí nad Orlicí 2016, 253–262.
- Žák Matyasowszky a i. 2019 F. Žák Matyasowszky/L. Chmelo/B. Šebesta/M. Šútor: Mestský cintorín Prešov–Šváby. *AVANS* 2014, 2019, 148–151.

NEPUBLIKOVANÉ PRAMENE

- Budinský-Krička 1950 V. Budinský-Krička: *Fintice. Poloha Várhegy*. Výskumná správa 1174/50. Dokumentácia AÚ SAV. Turčiansky Svätý Martin 1950.
- Gáčková/Malec 2010 L. Gáčková/J. Malec: *Kašov. Poloha Šarkan. Stavba Južný Zemplín – zásobovanie pitnou vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd – Zemplínske Jastrabie, Cejkov – vodovod*. Výskumná správa 60/2010. Dokumentácia AÚ SAV. Michalovce 2010.
- Gáčková a i. 2010 L. Gáčková/P. Schreiber/P. Šimčík/D. Bomba/Z. Rovňáková: *Seňa. Poloha Repiská I. Stavba R4 Košice – Milhošť. Lokality Perín-Chym, Seňa (Repiská I, II), Milhošť, Sokolany, Haniska (okr. Košice okolie)*. Výskumná správa 57/2010. Dokumentácia AÚ SAV. Michalovce 2010.
- Malec/Müllerová/Trnkus 2015 J. Malec/M. Müllerová/L. Trnkus: *Trebišov. Poloha Koval'ka. Stavba: Centrálny energetický zdroj Trebišov*. Výskumná správa 95/2015. Dokumentácia AÚ SAV. Michalovce 2015.
- Šebesta a i. 2015 B. Šebesta/L. Chmelo/D. Krajčiová/I. Kret/M. Šútor/P. Bobek/F. Žák Matyasowszky: *Prešov-Solivar. Stavba PO10 Mestský cintorín. Prešov-Šváby*. Výskumná správa bez uvedenia identifikačného čísla. Dokumentácia AÚ SAV. Bratislava 2015.
- Šimčík 2014 P. Šimčík: *Fintice, časť Fisky-Tormáš. Poloha Martinec. Stavba: Výstavba technickej vybavenosti územia v lokalite Fisky-Tormáš v obci Fintice*. Výskumná správa 3/2013. Dokumentácia AÚ SAV. Košice 2014.
- Šimčík 2015 P. Šimčík: *Fintice. Poloha Kaštieľ (sýpka). Stavba: Komplexná rekonštrukcia severného krídla – sýpky kaštieľa vo Finticiach*. Výskumná správa 24/2015. Dokumentácia AÚ SAV. Košice 2015.
- Šimčík/Švaňa 2016 P. Šimčík/K. Švaňa: *Fintice, časť Fisky-Tormáš. Poloha Martinec. Stavba: Rodinný dom a jeho napojenie na TI na parcele číslo KN-C 1158/48 v katastrálnom území Fintice*. Výskumná správa 8/2016. Dokumentácia AÚ SAV. Košice 2016.

The Older Horizon of the Baden Culture on the Example of Finds from Fintice (Prešov Dist.)

Horváthová Eva – Šimčík Peter

Summary

In Eastern Slovakia, the village of Fintice is the northernmost archaeological site with occurrence of the archaic pottery of the BaC. It is also the only site near Sekčov, where samples of organic material suitable for radiocarbon dating have been preserved. The presented study publishes new information related to the excavation of feature 3 from Fintice, Martinec site. The sunken settlement feature with an asymmetrical ground plan had an area of 31.28 m². In its bottom part, there was a cluster of quarry stones resembling an area with a square or rectangular shape. The stony layer covered only less than 8% of the total area of the settlement pit. The feature fill contained fragments of pottery, indistinct

lithic industry (a fragment of an axe made of sandstone/siltstone, four limnosilicite flakes and the basal part of a broken obsidian blade), charcoals, daub and burned animal bones. In the pottery assemblage, the highest chronological sensitivity is assigned only to the handle with a bar-shaped cross-section decorated with flutings and a fragment of a bowl with an engraved motif of a horizontally oriented branch. As for the Slovak territories of the Northern Tisza river basin, similar finds have been recorded from the Košická kotlina basin (Košice-Barca I-Begányiho mlyn, Košice-Barca-Svetlá IV), Lower Šariš (Prešov-Solivar-Mestský cintorín, Ľubotice-Šarišské Lúky) and Lower Zemplín (Kašov-Šarkan, Kačanov, Trebišov-Kovaľka, Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD, older settlement horizon). Cups or jugs with bar handles and bowls decorated with the engraved motif of a horizontally oriented branch were part of the BaC pottery only in a short period of its development in stages Baden IB-C-IIA-IIB. The equally important finds include the miniature artifacts in form of a clay spoon with a chipped-off handle with a circular cross-section. Miniature artifacts of this shape and similar (spoons/laddles) occur in the investigated regions of Eastern Slovakia mainly in the Boleráz-early classic development horizon of the BaC (Baden I/II), overlapping in stage Baden II, less frequently in the following stage Viss (Baden III) and they are rarely accompanied by finds of the Ózd group (Baden IV, Stránska-Mogyorós).

Absolute dating of the settlement pit from Fintice follows from the results of the radiocarbon dating of two charcoal samples (4560 ± 35 BP, 4685 ± 30 BP). According to the Sum function, we estimate the age of feature 3 between 3598 cal BC and 3102 cal BC. As it is a rather long time interval, identified with the development of stages Baden IB to Baden IIB, when attempting to define the age of feature 3, we take the data obtained from the typological-chronological analysis of pottery into consideration. The indicators following from them allow dating of feature 3 in the Boleráz-early classic horizon of the BaC (Baden I/II) overlapping in an unidentified phase of stage Baden II. From the BaC sites in Eastern Slovakia, the finds from the bottom backfill layer of feature 1 in Kašov-Šarkan site (4575 ± 35 BP– 4480 ± 35 BP, 3498 cal BC–3029 cal BC) are dated approx. in the same chronological horizon. Older settlement sites include another site dated by the radiocarbon method – Zemplínske Kopčany-Hospodársky dvor JRD, where two settlement stages were distinguished. The older stage is represented by feature 1 (4495 ± 35 BP, 3352 cal BC–3037 cal BC). Despite the increasing number of the radiocarbon data from the sites in Eastern Slovakia classified in the Middle Eneolithic period, their results still do not bring clear answers to the questions associated with specification of the extinction horizon of the Lažňany group settlement. This cultural group is currently represented only by the data from the site of Košice-Barca-Baloty, whose lower limit reaches 3800/3750 cal BC (Brummack 2015, 13, fig. 13). The only undoubtable fact is that the process of the gradual “cultural transformation” of the Eneolithic population in Eastern Slovakia took place in the above mentioned regions of the Košická kotlina basin, Lower Zemplín and Lower Šariš, which had similar cultural development, especially at the turn of the Early and Middle Eneolithic.

Fig. 1. Fintice, Prešov district. Section of the map with the indicated site of Martinec, excavated in 2014 by Triglav, Ltd.

Fig. 2. Fintice-Martinec. Section of the situational plan of the archaeological excavation in 2014 with indicated location of feature 3.

Fig. 3. Fintice-Martinec. Numbers of representatives of archaeological finds in feature 3.

Fig. 4. Fintice-Martinec. New radiocarbon data from feature 3 on the calibration curve.

Fig. 5. Fintice-Martinec. Comparison of the radiocarbon data from feature 3 with the data in the Sum function.

Fig. 6. Chronological sequences of the BaK (Baden culture) from the settlement agglomerations of Lower Šariš and Lower Zemplín.

Pl. I. Fintice-Martinec. A, B – drawn documentation of feature 3; 1–4 – selected finds from feature 3. Legend: a – stone layer. Drawings by P. Šimčík.

Pl. II. Fintice-Martinec. Selected finds from feature 3. Drawings by P. Šimčík.

Translated by Viera Tejbusová

PhDr. Eva Horváthová, PhD.
Archeologický ústav SAV, v. i.
Oddelenie pre výskum východného Slovenska
Hrnčiarska 13
SK – 040 01 Košice
ehorvath@saske.sk

Mgr. Peter Šimčík
Ateliér Archeológie, s. r. o.
Južná trieda 19
SK – 040 01 Košice
peter.simcik.archeolog@gmail.com